

Kova su homofobija Europoje

2012 m. gegužės 24 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl kovos su homofobija Europoje (2012/2657(RSP))

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į Visuotinę žmogaus teisių deklaraciją, Tarptautinį pilietinių ir politinių teisių paktą, Vaiko teisių konvenciją bei Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvenciją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos sutarties 2 straipsnį, 3 straipsnio 5 dalį, 6, 7, 21 ir 27 straipsnius, Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo 10 ir 19 straipsnius ir ES pagrindinių teisių chartiją,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Tarybos žmogaus teisių darbo grupės priimtą priemonių, skirtų lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transseksualių (LGBT) asmenų naudojimosi visomis žmogaus teisėmis propagavimui ir gynimui, rinkinį,
- atsižvelgdamas į 2010 m. balandžio 29 d. Europos Tarybos parlamentinės asamblėjos rezoliuciją Nr. 1728 dėl diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės, taip pat į 2010 m. kovo 31 d. Ministrų komiteto rekomendaciją CM/Rec(2010)5 dėl kovos su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ar lytinės tapatybės priemonių,
- atsižvelgdamas į Europos Sąjungos Pagrindinių teisių agentūros 2010 m. lapkričio mėn. pranešimą „Homofobija, transfobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės“,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnę 2012 m. balandžio 18 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių padėties pasaulyje ir Europos Sąjungos politiką šioje srityje, įskaitant poveikį strateginei ES žmogaus teisių politikai¹,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnę 2011 m. gruodžio 14 d. rezoliuciją dėl ES ir Rusijos aukščiausiojo lygio susitikimo²,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnę 2011 m. rugsėjo 28 d. rezoliuciją dėl žmogaus teisių, seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės Jungtinėse Tautose³,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnę 2011 m. sausio 19 d. rezoliuciją dėl saviraiškos laisvės pažeidimo ir diskriminacijos dėl seksualinės orientacijos Lietuvoje⁴,
- atsižvelgdamas į savo ankstesnę 2009 m. rugsėjo 17 d. rezoliuciją dėl Lietuvos Respublikos nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio

¹ Priimti tekstai, P7_TA(2012)0126.

² Priimti tekstai, P7_TA(2011)0575.

³ Priimti tekstai, P7_TA(2011)0427.

⁴ OL C 136 E, 2012 5 11, p. 50.

įstatymo¹,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl homofobijos, o ypač 2007 m. balandžio 26 d. rezoliuciją dėl homofobijos Europoje², 2006 m. birželio 15 d. rezoliuciją dėl dažnėjančių rasistinių ir homofobinių išpuolių Europoje³ ir 2006 m. sausio 18 d. rezoliuciją dėl homofobijos Europoje⁴,
 - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 2 ir 4 dalis,
- A. kadangi Europos Sąjunga grindžiama šiomis vertybėmis: pagarba žmogaus orumui, laisve, demokratija, lygybe, teisine valstybe ir pagarba žmogaus teisėms, įskaitant mažumoms priklausančių asmenų teises, ir privalo išsaugoti bei propaguoti šias vertybes palaikydama santykius su visu pasauliu;
- B. kadangi homofobija – iracionali vyrų ir moterų homoseksualumo ir lesbiečių, gėjų, biseksualių ir transeksualių (LGBT) asmenų baimė ir pasibjaurėjimas jais, grindžiama išankstinėmis nuostatomis ir prilyginami rasizmui, ksenofobijai, antisemitizmui ir seksizmui; kadangi ji pasireiškia privačioje ir viešojoje aplinkoje įvairiomis formomis, pavyzdžiui, neapykantą kurstančiais pareiškimais ir diskriminacijos kurstymu, išjuokimu ir žodiniu, psichologiniu bei fiziniu smurtu, persekiojimu ir žudymu, diskriminacija pažeidžiant lygybės principą ir neteisėtais bei nepagrįstais teisių apribojimais, kurie dažnai grindžiami pasiteisinimais dėl viešosios tvarkos, religijos laisvės ir teisės atsisakyti veikti dėl vidinių įsitikinimų;
- C. kadangi Rusijoje baudžiamieji ir administraciniai įstatymai prieš homoseksualumo propagandą buvo priimti Riazanėje 2006 m., Archangelske 2011 m., Kostromoje ir Sankt Peterburge 2012 m. ir šiuo metu tokie įstatymai yra svarstomi Novosibirsko, Samaros, Kirovo, Krasnojarsko ir Kaliningrado regionuose; kadangi šiais įstatymais numatomos įvairios iki 1 270 eurų baudos asmenims ir iki 12 700 eurų asociacijoms ir įmonėms; kadangi Federalinė Dūma svarsto panašų įstatymą;
- D. kadangi Ukrainos parlamentas svarsto du įstatymų projektus, pateiktus 2011 ir 2012 m., pagal kuriuos „homoseksualumo skleidimas“, įskaitant susirinkimų, paradų, akcijų, demonstracijų ir masinių renginių organizavimą siekiant sąmoningai platinti bet kokią teigiamą informaciją apie homoseksualumą, laikomas nusikaltimu ir numatomos baudos bei įkalinimas iki penkerių metų; kadangi Saviraiškos laisvės ir informacijos komitetas remia šiuos įstatymų projektus;
- E. kadangi Moldovos Belcio, Sorokos, Drokijos, Kahulio, Čadir Lungos ir Hiliucio miestuose ir Aneni Nojaus bei Basarabiaskos rajonuose neseniai buvo priimti teisės aktai, kuriais siekiama uždrausti „agresyvią netradicinių seksualinių orientacijų propagandą“ ir vienu konkrečiu atveju – „musulmonišką veiklą“; kadangi Ketrišo komunos valstybės kanceliarija tokias priemones jau pripažino nekonstitucinėmis;
- F. kadangi Lietuvoje teisiniu požiūriu vis dar neaišku, ar viešosios informacijos priemonėmis galima ar negalima propaguoti homoseksualumo pripažinimą atsižvelgiant į

¹ OL C224 E, 2010 8 19, p. 18.

² OL C 74 E, 2008 3 20, p. 776.

³ OL C 300 E, 2006 12 9, p. 491.

⁴ OL C 287 E, 2006 11 24, p.179.

nepilnamečių apsaugos nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio įstatymą su 2010 m. priimtais pakeitimais;

- G. kadangi Latvijoje Rygos miesto tarybos narys neseniai pateikė įstatymo projektą, kuriuo siekiama uždrausti homoseksualizmo propagandą, su tikslu užkirsti kelią Baltijos šalių gėjų paradui 2012 m. kovo mėn.; kadangi šis pasiūlymas dar nebuvo išnagrinėtas;
- H. kadangi Vengrijoje ekstremalių dešiniųjų pažiūrų partija Jobbik neseniai pateikė keletą įstatymų projektų, kuriais siekiama sukurti naują nusikaltimą – „seksualinio elgesio sutrikimų propagavimą“, o Budapešto miesto taryboje Fidesz partija pateikė vietos įsakymą apriboti „nesveikus žygius“ prieš numatytą Budapešto gėjų paradą; kadangi šie pasiūlymai vėliau nebuvo priimti;
- I. kadangi ES delegacija Moldovoje išreiškė gilų apgailestavimą ir susirūpinimą dėl šių netolerancijos ir diskriminacijos apraiškų;
- J. kadangi Komisija viešai paskelbė pasižadėjimą, kad ES bus užtikrintos žmogaus teisės ir pagrindinės laisvės ir pareiškė, kad homofobijai Europoje nėra vietos;
- K. kadangi valstybėse narėse ir trečiojoje šalyse vis dar esama homofobijos apraiškų, įskaitant žudymus, uždraustus gėjų parodus ir eitynes už lygybę, kurstančius, grasinančius ir neapykantos kupinus viešus pasisakymus, policijos nesugebėjimą užtikrinti tinkamą apsaugą, sankcionuotas smurtines homofobinių grupių demonstracijas;
- L. kadangi Europos Parlamentas ir toliau įsipareigoja užtikrinti lygybę ir nediskriminaciją dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės ES, o ypač – priimti Tarybos direktyvą, kuria įgyvendinamas vienodo požiūrio į asmenis, nepaisant jų religijos ar tikėjimo, negalios, amžiaus arba seksualinės orientacijos, principas, kurios priėmimas blokuojamas dėl kai kurių valstybių narių pareiškėtų prieštaravimų; įsipareigojė dėl būsimų pasiūlymų dėl civilinę būklę patvirtinančių dokumentų abipusio pripažinimo; įsipareigojė dėl Pamatinio sprendimo dėl rasizmo ir ksenofobijos būsimos peržiūros siekiant įtraukti homofobinius nusikaltimus; taip pat įsipareigojė sudaryti išsamų lygybės veiksmų planą, paremtą seksualine orientacija arba lytine tapatybe;

Padėtis Europos Sąjungoje

1. griežtai smerkia bet kokią diskriminaciją dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės ir labai apgailestauja, kad Europos Sąjungoje dar nėra visada visapusiškai laikomasi pagrindinių LGTB asmenų pagrindinių teisių; todėl ragina valstybes nares užtikrinti, kad lesbietės, gėjai, biseksualai ir transseksualai būtų apsaugoti nuo homofobiją kurstančių pareiškimų ir smurto bei užtikrinti, kad tos pačios lyties partneriai galėtų džiaugtis vienoda pagarba, orumu ir apsauga, kaip ir likusi visuomenės dalis; primygtinai ragina valstybes nares ir Komisiją griežtai pasmerkti homofobiją kurstančius pareiškimus arba neapykantos kurstymą ir smurtą bei užtikrinti, kad praktikoje būtų laikomasi visomis žmogaus teisių sutartimis užtikrintos demonstracijų laisvės;
2. ragina Komisiją persvarstyti Pamatinį sprendimą dėl rasizmo ir ksenofobijos siekiant sustiprinti ir išplėsti jo taikymo sritį, įtraukiant nusikaltimus dėl neapykantos, grindžiamus seksualine orientacija, lytine tapatybe ir lytine raiška;
3. ragina Komisiją užtikrinti, kad visuose sektoriuose būtų uždrausta seksualine orientacija

pagrįsta diskriminacija, užbaigiant prieš diskriminaciją nukreiptų teisės aktų paketą, pagrįstą SESV 19 straipsniu;

4. ragina Komisiją ir valstybes nares užtikrinti, kad Direktyva 2004/38/EB dėl teisės laisvai judėti būtų įgyvendinama nediskriminuojant dėl seksualinės orientacijos ir ragina Komisiją pasiūlyti priemones, kuriomis būtų siekiama užtikrinti civilinės būklės dokumentų galiojimo abipusį pripažinimą, remiantis abipusio pripažinimo principu;
5. atkreipia dėmesį į Europos Sąjungos pagrindinių teisių agentūros ataskaitos „Homofobija, transfobija ir diskriminacija dėl seksualinės orientacijos ir lytinės tapatybės“ išvadas; ragina Komisiją ir valstybes nares kuo labiau atsižvelgti į nuomones, išsakytas šiame dokumente;
6. ragina Komisiją atidžiai išnagrinėti būsimus Pagrindinių teisių agentūros atliktos LGTB apklausos Europoje rezultatus ir imtis atitinkamų veiksmų;
7. ragina Komisiją užtikrinti, kad metinėje Pagrindinių teisių chartijos taikymo ataskaitoje būtų pateikta strategija siekiant stiprinti pagrindinių teisių apsaugą ES, taip pat visapusiška ir išsami informacija apie homofobijos paplitimą valstybėse narėse ir pasiūlyti sprendimai bei veiksmai, kuriais būtų galima ją įveikti;
8. dar kartą pakartoja prašymą, kad Komisija parengtų išsamias gaires dėl lygybės nepriklausomai nuo seksualinės orientacijos arba lytinės tapatybės;
9. mano, kad pagrindines LGTB asmenų teises būtų galima geriau užtikrinti, jeigu jie turėtų galimybę pasirinkti teisinį institutą, pavyzdžiui, kohabitaciją, registruotą partnerystę ar santuoką; palankiai vertina tai, kad 16 valstybių narių šiuo metu tokias galimybes siūlo, ir ragina kitas valstybes nares padaryti tą patį;

Homofobijos įstatymai ir saviraiškos laisvė Europoje

10. yra ypač susirūpinęs dėl įvykių, kuriais varžoma saviraiškos ir susirinkimų laisvė, grindžiamų neteisingai suvokiamu homoseksualumu ir transseksualumu; mano, kad ES valstybės narės turėtų tapti pavyzdžiu įgyvendinant bei saugant pagrindines teises Europoje;
11. apgailestauja, kad tokie įstatymai jau naudojami siekiant sulaukyti piliečius, įskaitant heteroseksualius piliečius, kurie reiškia paramą lesbietėms, gėjams, biseksualiems ir transseksualiems asmenims, juos toleruoja ir pripažįsta, ir skirti jiems pinigines baudas; taip pat apgailestauja, kad šiais įstatymais įteisinama homofobija ir kartais smurtas, kaip tai nutiko per 2012 m. gegužės 17 d. Sankt Peterburge surengtą smurtinį išpuolį autobuse, kuriuo vyko LGTB aktyvistai;
12. smerkia smurtą ir grasinimus, susijusius su 2012 m. gegužės 20 d. Kijeve surengtu gėjų paradu, kurio metu buvo sumušti du šio parado lyderiai ir dėl to jį teko nutraukti; primena, kad ES susitarimai galioja priklausomai nuo to, kaip yra laikomasi pagrindinių teisių, kaip tai numatyta sutartyse; todėl ragina Ukrainą priimti antidiskriminacinius teisės aktus, įskaitant teisės aktus, susijusius su diskriminacija dėl seksualinės orientacijos; mano, kad dabartinės Ukrainoje pastebimos tendencijos nėra suderinamos su šiuo reikalavimu; ragina Ukrainos valdžios institucijas nedelsiant atšaukti šiuos įstatymų projektus, pasiūlyti antidiskriminacinius teisės aktus, įskaitant susijusius su diskriminacija

dėl seksualinės orientacijos, ir įsipareigoti leisti surengti saugų Kijevo gėjų parodą kitais metais;

13. pabrėžia, kad terminas „propaganda“ apibrėžiamas retai; yra susirūpinęs dėl to, kad žiniasklaidos leidiniai akivaizdžiai patys save cenzūruoja, piliečiai yra įbauginti ir bijo išsakyti savo nuomonę, o asociacijos bei įmonės, naudojančios gėjams palankius ženklus, pavyzdžiui, vaivorykštę, gali būti persekiojami;
14. pabrėžia, kad tokie įstatymai ir pasiūlymai nėra suderinami su Tarptautiniu pilietinių ir politinių teisių paktu, kuriuo yra draudžiami remiantis seksualine orientacija diskriminuojantys įstatymai ir veiksmai¹ ir kurių yra priėmusios Rusija, Ukraina, Moldova bei visos ES valstybės narės; ragina Europos Tarybą iširti šiuos žmogaus teisių pažeidimus, patikrinti, ar jie suderinami su įsipareigojimais, susijusiais su naryste Europos Taryboje ir Europos žmogaus teisių konvencija bei imtis atitinkamų priemonių;
15. be to, pabrėžia, kad labai svarbus vaidmuo tenka švietimui, todėl teigia, jog reikia užtikrinti gerą, prieinamą ir pagarbų švietimą seksualiniais klausimais; primygtinai ragina valstybes nars ir Komisiją sustiprinti kovą su homofobija, taikant mokymo, administracines, teismines ir teisėkūros priemones;
16. galiausiai, pabrėžia, kad nacionaliniai ir tarptautiniai teismai nuolat tvirtino, kad viešosios moralės problemos nepateisina diferencinio režimo, įskaitant susijusias su saviraiškos laisve; nurodo daugelį Europos valstybių, kurios neturi tokių įstatymų ir turi klestinčias, įvairialypes ir abipusiai pagarbias visuomenes;
17. ragina atitinkamas Rusijos, Ukrainos, Moldovos ir visų ES valstybių narių valdžios institucijas rodyti pagarbą nediskriminavimo principui ir užtikrinti, kad jo būtų laikomasi, ir persvarstyti šiuos įstatymus atsižvelgiant į tarptautinius žmogaus teisių įstatymus ir juose numatytus įsipareigojimus;
18. ragina Komisiją, Tarybą ir Europos išorės veikslių tarnybą atkreipti dėmesį į šiuos uždraudimus ir juos pasmerkti, ypač vidaus reikalų, dvišalio dialogo ir Europos kaimynystės politikos kontekste; be to, ragina Europos Sąjungos Tarybą ir Europos išorės veikslių tarnybą iškelti šį klausimą atitinkamuose tarptautiniuose forumuose, pvz., Europos Taryboje, Europos saugumo ir bendradarbiavimo organizacijoje ir Jungtinėse Tautose;

o

o o

19. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Europos Komisijai, Europos Sąjungos Tarybai, Sąjungos vyriausiajai įgaliotinei užsienio reikalams ir saugumo politikai ir Komisijos pirmininko pavaduotojai, valstybių narių vyriausybėms ir parlamentams, Rusijos ir Ukrainos nacionalinėms vyriausybėms ir parlamentams, minėtiems regioniniams Rusijos parlamentams ir minėtoms Moldovos vietos taryboms.

¹ *Toonen prieš Australiją*, Komunikatas Nr. 488/1992, UN Doc. CCPR/C/50/D/488/1992 (1994); *Toonen prieš Australiją*, Komunikatas Nr. 941/2000, UN Doc. CCPR/C/78/D/941/2000 (2003); *Xv. prieš Kolumbiją*, Komunikatas Nr. 1361/2005, UN Doc. CCPR/C/89/D/1361/2005 (2007).